

LØRENSKOG KOMMUNE

Skole- og oppveksttjenesten

Skole- og oppveksttjenesten

Kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep.

0032 OSLO

Saksbehandler: Svein Ødegaard

Direkte telefon: 67 93 41 56

Deres ref.:

Vår ref.: 09/3944 - 1/09/40236

Klassering: A20

Dato: 23.11.2009

Høringingsuttalelse fra Lørenskog kommune - NOU 2009:18 Rett til læring

Følgende ble på møtet 9.11.09 i skole- og oppvekstutvalget vedtatt oversendt Kunnskapsdepartementet som Lørenskog kommunes høringsuttalelse:

Generelt

Arbeidet med NOU 2009:18 har bakgrunn i et svært omfattende og sammensatt mandat og oppgaven har dermed vært meget stor og tiden har trolig vært altfor knapp. Utvalget skal likevel ha ros for å ha samlet den aktuelle dokumentasjon på det spesialpedagogiske fagfeltet. Det står fremdeles mye forskning igjen før en kan gjøre solide vurderinger av effekten av spesialundervisning for de ulike rettighetsgrupper. Dette er en grunnleggende svakhet ved utredningen som synes å være hastverkspreget og lite gjennomarbeidet og med liten grad av konsensus.

Lørenskog kommune vil prinsipalt anbefale å legge utredningen til side. Særmerknadene er mange, omfattende og prinsipielle. Utvalget argumenterer både for at den tilpassede opplæring er svak og at spesialundervisningen er for omfattende.

Lørenskog kommune ser få forslag som kan virke forbedrende. Det mangler fortsatt omfattende forskning på effekter av både den tilpassede opplæringen og spesialundervisningen. Lørenskog kommune er bekymret for den spesialpedagogiske virksomheten i både barnehage og skole.

I kombinasjon med svekking av sakkyndighetsrollen i forhold til spesialundervisningen/spesialpedagogiske tiltak, kan dette føre til mer omfattende spesialundervisning i strid med utvalgets intensjon. Utvalget viser til ønskeligheten av tidlige tiltak (Finlandsmodellen), men synes ikke å være tilstrekkelig klar over at den norske rettighetsmodellen forankret i §§ 5.1/5.7/4a-2, nødvendigvis fører til økende spesialundervisning. Utvalgets flertallsforslag utdydeliggjør omfang med økende alder. Utvalget er svak i sin argumentasjon for den rent språklige endringen til "rett til ekstra tilrettelegging" i stedet for "rett til spesialundervisning". En slik språklig endring vil

Postadresse:
Postboks 304
1471 Lørenskog

Besøksadresse:
Rådhuset
1470 Lørenskog

Bankgiro: 1628 05 91045
Internett: www.lorenskog.kommune.no
E-post: skole.oppveksttjenesten@lorenskog.kommune.no

Telefon: 67 93 40 00
Telefaks: 67 90 84 86

medføre stor usikkerhet med hensyn til rettighetsproblematikken inntil det måtte foreligge en ny høyesterettsdom, noe som erfaringsvis tar flere år.

Kapittel 13 Tidlig innsats og forebygging

Lørenskog kommune er enig i utvalgets understreking av behovet for tidlig innsats og forebygging for å motvirke at lærevansker skal utvikle seg. Tidlig innsats er et viktig virkemiddel for at elever skal få virkeliggjort sitt læringspotensiale. Gjennom styrking av lesing og matematikk på trinnene 1-4, vil en komme i forkant av problemene.

Lørenskog kommune ser i stor grad behovet for å komme inn med forebyggende tiltak i overgangen mellom barnehage og skole, og i overgangen mellom ulike skoleslag.

Lørenskog kommune ser behovet for grundig og systematisk kartlegging av elevenes ferdigheter gjennom hele skolegangen. Kommunen er positive til at det opprettes en ressursbank med varierte verktøy som støtte i oppfølgingen av elevene.

Lørenskog kommune vil imidlertid understreke behov for treffsikre tiltak for å avhjelpe vansker som blir avdekket i kartleggingen og ønsker således et sterkt fokus på læringsfremmende tiltak i etterkant av kartleggingen.

Lørenskog kommune er enig i at dokumentasjons- og rapporteringsarbeid skal begrenses til det som tjener barnets interesser.

Utvalget fremmer forslag om bruk av en læringsbok som skal følge barnet gjennom barnehage og skolegang som en dokumentasjon og kvalitetssikring av opplæringstilbudet. Etter kommunens mening må Læringsboka og bruk av denne avklares og drøftes grundigere. Dette gjelder både pedagogisk bruk og en juridisk avklaring. En må ha helt klart for seg hvilke følger dette skal ha blant annet i forhold til oppfølging når eleven ikke har tilfredsstillende utvikling og utbytte av opplæringen. Hvilken funksjon Læringsboka skal ha når det gjelder rettighetsbegrepet må også avklares. Likeledes må forholdet til individuell opplæringsplan og halvårsrapporter klargjøres bedre.

Kapittel 14 Rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen

Ifølge utvalgets forslag skal den tidligere retten til spesialundervisning erstattes av en rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen. Denne retten skal utløses når eleven ikke har hatt et tilfredsstillende læringsutbytte. Det foreligger ingen spesifisering på hva som er "et-ikke-tilfredsstillende" læringsutbytte. Hvordan skal dette måles og hvem skal måle det? Skal det utvikles kartleggingsmaterieell som kan brukes av lærere i skolen, eller et verktøy som skal brukes av rådgivere i PP-tjenesten? Dagens praksis er mange steder slik at PP-tjenesten og skole samhandler om tilrettelegging for eleven i forkant før et eventuelt vedtak om spesialundervisning/ekstra tilrettelegging. I det foreliggende forslaget pekes det på at det er i etterkant at det skal samarbeides. Etter vår oppfatning ville dette være et tilbakskritt i forhold til arbeid med barn med særskilte behov.

Det fremgår ikke tydelig av utvalgets forslag om retten til ekstra tilrettelegging skal hjemles i Opplæringsloven som en rettighetsparagraf slik som tilfellet er med dagens rett til spesialundervisning. Dersom det ikke blir en slik lovhjemling, kan det synes som elevers rett til ekstra tilrettelagt opplæring/spesialundervisning svekkes.

Det kan virke som at all tilpasset opplæring nå skal skrives i individuelle planer for alle elever, for derved å dokumentere tiltakene som er iverksatt. Dette er

arbeidskrevende og vil kreve høyere lærertetthet enn nå. For å sikre god kvalitet på slikt planarbeid, må Lærerutdanningen styrkes slik at lærere får høyere kompetanse om tilpasset opplæring og spesialundervisning.

Kapittel 16 PP-tjenesten og Statped tettere på

Målet om at PPT skal være tettere på i samarbeidet med barnehage og skole er helt i tråd med lokale målsettinger i Lørenskog. Dette er en utvikling som har pågått i mange år og som først og fremst bremses på grunn av kapasitetsproblemer i PPT.

Bemanningstallene for utviklingen av PPT i Norge, viser en stillingsstyrking i løpet av siste tiår som knapt kompenserer for folketallsutviklingen. Erfaringene fra SAMTAK viser at kompetansehevingstiltak har svært begrenset virkning, mens kapasitetsstyrkingen bidrar effektivt til PPTs systemorienterte arbeid.

Lørenskog kommune vil anbefale at ledige midler ved omorganisering av Statped overføres til kommunene som styrking av PPT. Lørenskog kommune er også i sterk tvil om effekten av å gjenopprette "Faglig enhet for PPT" i form av et nasjonalt utviklingssenter for PPT.

Etter kommunens oppfatning er erfaringene med Faglig enhet nedslående. Et bedre alternativ ville være at forsknings- og utviklingsmidler ble stilt til rådighet for aktive kommuner som trenger drahjelp i utviklingsprosessene.

Når det gjelder utvalgets forslag til omforming av Statped-systemet, er det vanskelig å ta stilling til de konkrete forslag.

Lørenskog kommune vil signalisere en skepsis mot å knytte spesialpedagogiske tiltak for tett opp mot de medisinske. Generelt er det vanskelig å finne et godt samsvar mellom utvalgets forslag og de praktiske erfaringer med de enkelte typer kompetansesentra. Som ett eksempel kan nevnes at Torshov kompetansesenter, som vår region (Oslo og Akershus), har svært gode erfaringer med blir foreslått nedlagt, mens Lillegården, som vår region har hatt en marginal kontakt med, foreslås styrket.

Kapittel 17 Helhet krever tverrfaglig og tverretatlig samarbeid

Utvalget peker her på helt vesentlige problemstillinger. Det ligger store utfordringer for videreutvikling av funksjonelle samarbeidsstrukturer mellom de ulike tjenesteprodusenter på statlig, fylkeskommunalt og kommunalt nivå. Lørenskog kommune har gode erfaringer med tverretatlig og tverrfaglig samordning på kommunalt nivå. Kommunen ser klart behovet for å utvide perspektivet og arenaene for samarbeid over disse ansvarsområdene.

Individuell plan er i dag hjemlet i pasientrettighetsloven. Lørenskog kommune går imot forslaget om også å hjemle denne typen plan i barnehageloven og opplæringsloven. Forslaget åpner opp for mer uklarhet i ansvarsforholdene og kan fort utvikle seg til en stor "tidstyv" for pedagoger som har annet å gjøre.

Kapittel 18 Økt kompetanse på alle nivåer

Lørenskog kommune slutter seg til utvalgets uttalelser om "økt kompetanse på alle nivåer." Kommunen er enige i behovet for å styrke kompetansen knyttet til ekstra tilrettelegging i opplæringen, herunder spesialpedagogiske emner, i grunnskolelærerutdanningen. Det er svært viktig å øke kompetansen i å utnytte kartleggingsresultater for å bedre elevenes læringsutbytte. Den spesialpedagogiske kompetansen i barnehager og skoler må styrkes. Dette bør skje både gjennom forbedret grunnutdanning og gjennom masterprogram i

spesialpedagogikk. Utdanningstilbudet til sosialpedagogiske rådgivere og til rådgivingstjenesten bør utvides og styrkes.

Lørenskog kommune vil understreke at forslag som er fremmet i kapittel 18, må ses i sammenheng med en total revidering av dagens lærer- og førskolelærerutdanning. Den nye lærerutdanningen bør i stor grad tilføres kompetanse innenfor det spesialpedagogiske og sosialpedagogiske området. Lærerutdanningen og førskolelærerutdanningen må tilføre studentene kompetanse, slik at de settes i stand til å håndtere utfordringer i begynneropplæringen (lesing, skriving, regning) og samspillvansker. Dette er noen av mange element som må på plass i framtidas lærerutdanning for å kunne møte de komplekse utfordringene en ser i dagens barnehager og skoler.

for Lørenskog kommune

Svein Ødegaard
skole- og oppvekstsjef

Dagfinn Cock
ass. skole- og oppvekstsjef